

**Központi Statisztikai Hivatal
Országos Statisztikai Tanács és Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület**

**Az Országos Statisztikai Tanács (OST) és a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület (NSKT)
2025. december 4-ei együttes ülésének
emlékeztetője**

Jelen voltak:

- az Országos Statisztikai Tanács tagjai vagy helyetteseik,
- a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület tagjai vagy helyetteseik,
- Dr. Horn Dániel, az OST elnöke,
- Dr. Kincses Áron, a KSH elnöke,
- Dr. Tóth Szabolcs Ferenc, a KSH elnökhelyettese,
- Bóday Pál, a KSH elnöki tanácsadója,
- a KSH főosztályvezetői vagy az általuk delegált munkatársak,
- az OST Titkárság és az NSKT Titkárság munkatársai.

Dr. Kincses Áron, a KSH elnöke köszöntötte az OST és az NSKT tagjait, majd átadta a szót az OST elnökének.

Dr. Horn Dániel, az OST elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd felkérte a résztvevőket az ülés napirendjének elfogadására azzal, hogy aki nem ért egyet a napirenddel, jelezze azt. Észrevétel nem érkezett, a tagok által elfogadottnak minősült a napirend.

Az ülésen megbízólevelek átadására került sor új NSKT tag, Bíró Dániel részére a Külgazdasági és Külügyminisztérium képviselőjében, továbbá két új OST tag, Dr. Andréka Tamás részére az Agrárminisztérium képviselőjében, illetve Kisfaludy Tamás részére a Nemzetgazdasági Minisztérium képviselőjében.

1. napirendi pont: Tájékoztatás az „Agrárium 2026” összeírásról

Előadó: Tóth Péter, a KSH Természetierőforrás-statisztikai főosztályának vezetője

Tóth Péter előadásának bevezetőjében ismertette, hogy a KSH 10 évente teljeskörű mezőgazdasági összeírásokat, ún. agrárcenzusokat hajt végre, amelyeknek részei az egyéni gazdaságok, illetve a gazdasági szervezetek is. Utóbbiak körében évente több adatfelvétel is történik különböző témakörökben, ezen szervezeteket teljeskörűen megfigyelik és ugyanígy járnak el az egyéni gazdaságok esetében is az agrárcenzusok idején. A 3-ra, illetve a 6-ra végződő években pedig nagymintás gazdaságszerkezeti összeírásokat végeznek, ezt a jövő évben az egyéni gazdaságok körében egy nagyjából 25 %-os mintán fogják végrehajtani.

Elmondta, hogy a mezőgazdasági gazdaságszerkezeti összeírás egy szerkezeti összeírás, amely részletes, pontos és hiteles képet ad a gazdaságok szerkezetéről. Európai uniós adatszolgáltatási kötelezettség is

kapcsolódik a felvételhez. Az aggregált adatok segítik az uniós és hazai döntéshozókat, valamint a gazdatársadalmat is, továbbá nagyon lényeges, hogy az adatok európai szinten összehasonlíthatók. Az agrárstatisztikai adatgyűjtések további fontos eleme az évenkénti két mezőgazdasági összeírás júniusban, illetve decemberben, amelyet egy nagyjából 10 %-os mintán hajtanak végre. Ezt követően két térképet mutatott be az évenkénti két összeírással és az agrárcenzusokkal kapcsolatban.

Ismertette, hogy az évenkénti két összeírás során (júniusban és decemberben) tulajdonképpen termelési adatokat gyűjtenek össze, például júniusban a földterület és állatállomány vonatkozásában, decemberben pedig az éves állattenyésztési, növénytermesztési, agrotechnikai adatokra vonatkozóan. Fontosnak tartotta megjegyezni, hogy ilyenkor csak vármegyei bontású térképeket, illetve vármegyei bontású adatokat tudnak publikálni. Ezekre az adatgyűjtésekre azért van szükség, hogy a különböző, a mezőgazdaságban végbemenő gyors változásokat le tudják követni, például az állatállományban, de akár a vetésszerkezetben is.

Elmondta, hogy az első agrárcenzus 130 éve volt, 1895-ben. Az agrárcenzusok azért kiemelkedőek, mert ilyenkor településsoros adatokat is elő tud állítani a KSH. Ehhez kapcsolódóan két ábrát mutatott be: a gazdaságok számának vonatkozásában, illetve a gazdaságok által használt mezőgazdasági terület vonatkozásában. Ezeken jól látszott, hogy merre koncentrálódik a mezőgazdaság és merre találhatók például nagyobb mezőgazdasági területek.

Az előadás fő témája a gazdaságszerkezeti felmérések voltak, amelyek összetett képet adnak a gazdaságok szerkezetéről (például hány évesek a sertéstartók, milyen végzettségűek a szőlőtermesztők), vagyis egy komplex képet a mezőgazdaságról. Ezek bemutatásának céljából több térképes ábrát is bemutatott prezentációjában.

Röviden beszámolt az „Agrárium 2026” gazdaságszerkezeti összeírás előzményéről, az „Agrárium 2023” felmérésről, amelyet idén február 28-án zártak le. Ezt követően az Eurostat megvizsgálta az elkészült minőségjelentést, valamint az anonimizált mikroadat-állományt, amelyek 2025. június 10-én elfogadásra kerültek.

Az „Agrárium 2026” kapcsán bemutatta a felmérés logóját, amelyet a KSH Kiadói főosztálya készített.

Ezt követően röviden vázolta az adatfelvétel jogi hátterét:

1. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1091 rendelete, amely egy keretrendelet, szabályozza az évtized gazdaságszerkezeti felméréseit.
2. A Bizottság (EU) 2024/2914 végrehajtási rendelete, amely egy végrehajtási rendelet, szabályozza, hogy 2026-ban milyen mutatókat kell megfigyelni, illetve tartalmazza ezek leírását.
3. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2269 rendelete, amely az uniós hozzájárulással (pénzügyi keret) kapcsolatos szabályokat tartalmazza.

Bemutatta, milyen adatköröket figyeltek meg 2020-ban, 2023-ban, illetve melyeket fogják megfigyelni 2026-ban. Kiemelte azokat az alapmutatókat és néhány modulmutatót, amelyeket mindhárom „kampány” során megfigyelnek: ilyenek a földhasználat, az állatállomány, a munkaerő, illetve a vidékfejlesztésre vonatkozó kérdések. Megjegyezte, hogy például a vidékfejlesztésre vonatkozó kérdéseket nem közvetlen módon mérik fel a gazdálkodók körében, hanem ezeket adminisztratív forrásból veszik át. A 2026-os felmérésnek az egyik

modulja lesz majd az állattartás épületeire, illetve a trágyakezelésre vonatkozó információk gyűjtése – ugyanilyen modul volt 2020-ban is. A 2023. évihez képest kevesebb modul lesz a jövő évi felmérésben.

Ismertette, hogy az uniós rendeletben előírtakon felül hazai igényeket is felmérnek. Ilyen lesz 2026-ban a háztáji gazdálkodás, amely igény szakmailag megalapozott az Agrárminisztérium részéről, és amelynek felmérésére a minisztérium várhatóan megteremti a pénzügyi feltételeket. Utóbbi – elmondása szerint – azért lényeges, mert 2020-ig még voltak információk a háztáji gazdálkodásról, addig házról-házra jártak az összeírók, és úgy mérték fel a mezőgazdasághoz kapcsolódó adatokat, majd a 2020-as módszertani váltás után már csak a gazdaságok adatait mérik fel.

Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az adminisztratív forrásból származó uniós mutatók aránya közel 50 % lesz, amely arány 2023-ban még csak 12,5 % volt.

Térképes ábra segítségével bemutatta az összeírásban érintett településeket is: közel ezer település 45.000 címe került a mintába, a mezőgazdasági szempontból jelentős keleti országrész lesz hangsúlyos a felmérés során.

Ezt követően az „Agrárium 2026” összeírásra vonatkozóan ismertetett néhány egyéb adatot, információt. A felméréshez három adatgyűjtés fog kapcsolódni:

1. Az egyéni gazdaságok (a legnagyobb kör): május 15-30. között lehetőséget kapnak majd az önkitöltésre. Emellett 2025. június 1-15. között 969 településen mintegy 500 összeíró fog tevékenykedni.
2. Kiemelt egyéni gazdaságok: mintegy 5.400 gazdaság, számukra kötelező lesz az online kitöltés, ők külön OSAP-számon teljesítik majd adatszolgáltatási kötelezettségüket május 15. és június 15. között.
3. Gazdasági szervezetek (nagyjából 14.000 mezőgazdasági tevékenységet végző szervezet): amelyek a KSH-ELEKTRA rendszerben teljesítik majd adatszolgáltatási kötelezettségüket, szintén május 15. és június 15. között.

Bemutatta az összeíráshoz kapcsolódó főbb mérföldköveket: zajlanak az egyeztetések, előkészítések, történt egy elsődleges mintaválasztás is, továbbá megtörtént a kérdőívek kialakítása. Az adatfelvételt két különböző adatgyűjtő rendszer segítségével hajtják majd végre: a MAJA rendszer az egyéni gazdaságok adatgyűjtő rendszere, az ELEKTRA pedig a gazdasági szervezeteké. Két dátumot emelt ki:

1. 2026-ban július 15-én fejeződik be az összeírás, és augusztus 31-én meg fognak jelenni az előzetes adatok – ez a piacra kerülési időt tekintve a 2023. évhez képest 15 napos javulást jelent.
2. A második nagyobb volumenű időcsökkentés, hogy a mikroadat-állományt, illetve a minőségjelentést a 2026. évben szeptember 30-ig küldik meg az Eurostat részére (a 2023-as projektnél ez a dátum december 31. volt).

Az „Agrárium 2026” projekttel kapcsolatban néhány további fontos gondolatot emelt ki: a KSH 12 szervezeti egysége, illetve több, mint 100 munkatársa vesz részt a projektben. A 2018-ban megkezdett fejlesztéseket folytatják, az adatszolgáltatási terheket tovább csökkentik: 2026-ban már csak 45.000 cím lesz a mintában – 2003-ban még 345.000 címet kerestek fel az összeírók. Ennek okai egyrészt a fejlesztések, másrészt gazdaságok számának csökkenése, harmadrészt pedig módszertani okai is vannak.

„A jövő elkezdődött” – zárásképpen kitekintést tett a 2030 utáni időszak vonatkozásában. Az európai uniós jogalkotás szintjén elkezdődött a 2030 utáni időszak előkészítése, ennek alapján 2028-ban el kell fogadni az

uniós rendeletet, amely biztosítja majd a 2030-as agrárcenzus végrehajtását. Nem új rendeletalkotásról lesz szó, hanem a jelenlegi rendelet módosításáról. A jövőbeni cél az összeíró terepmunka csökkentése: több adminisztratív adatforrás, kevesebb személyes felkeresés, ha pedig felkeresésre van szükség, az történjen telefonon. A fejlesztések tehát folytatódnak.

2. napirendi pont: Időmérleg-adatfelvétel 2024/2025

Előadó: Boros István, a KSH Oktatási, kulturális és időfelhasználás-statisztikai osztályának vezetője

Boros István a lehetőséget megköszönve, előadásának bevezetőjében ismertette az Időmérleg-felvétel célját, lényegét. Célja, hogy a népesség időfelhasználásáról adatokat szolgáltatasson, ezzel pedig segítse a családpolitika megalapozását és a munkaidő szabályozását célzó politika kialakítását, friss információt adjon az utazási célokról és módokról, illetve betekintést nyújtson a kulturális és szabadidős tevékenységek alakulásába.

Az Időmérleg-felvétel legfontosabb felvételi eszköze az időmérlegnapló, amelyben a résztvevőknek a nap mind a 24 órájában, percre pontosan kell feltüntetniük az általuk végzett tevékenységeket.

A KSH által végrehajtott első időmérleg-felvétel 1960-ban volt, azonban ez csak a nők időfelhasználását vizsgálta. Ezt követte az 1963. évi felvétel, amely szélesebb mintanépességen került lebonyolításra. Az 1976-os felvétel már egy teljes évre vonatkozott: évszakonként egy, összesen négy naplót kellett kitölteni a válaszadóknak. Ezt követően egyre nagyobb és szélesebb körű mintafelvételek következtek. Külön kiemelte az 1993. évi tavaszi felvételt, amelyben a rendszerváltozás időfelhasználásra gyakorolt hatásait vizsgálták. A soron következő, 2024-2025. évi felvétel a hetedik Magyarország történetében, így joggal mondható, hogy Magyarország „időmérleg-nagyhatalom”.

Elmondta, hogy 15 év telt el az utolsó felvétel óta, így a 2024-2025. évi felvétel az elmúlt 15 év társadalmi és gazdasági változásainak időfelhasználásra gyakorolt hatásait mutatja. Az adatfelvétel nemzetközi módszertani ajánlásokat követ, amelyek közt egy újítás volt: a résztvevők önállóan, interneten keresztül is kitölthették a kérdőívet. Emellett a hagyományos összeíró kitöltési mód is rendelkezésre állt. Ez a felvétel is 12 hónapon keresztül tartott, a minta korcsoportja pedig széleskörű volt (a 10-84 éves korosztály). Negyedévente több, mint 9 ezer, statisztikai módszerrel kiválasztott személyt kerestek fel, tehát ez egy körülbelül 40 ezer fős kijelölt minta volt. A minta felépítése kettős volt: az egyik fele ún. keresztmetszeti minta volt, ami azt jelentette, hogy a résztvevőket félévente csak egyszer keresték fel, a másik fele viszont egy panelminta volt – ezek a személyek negyedévente ugyanazok voltak, így négyszer is felkeresésre kerültek. A megvalósult minta több, mint 9 ezer naplót tartalmaz, amelyek jelentős része az online kitöltési ágból adódott.

A válaszadók a végzett tevékenységre vonatkozó válaszaikat szabad szöveges formában adhatták meg, amelyeket gépi eszközökkel kódoltak. A fő tevékenységek mellett azokkal egyidőben végzett, ún. párhuzamos vagy melléktevékenységeket is megadhattak, akár többet is. Elsőként az előzetes adatokat tartalmazó összefoglaló táblázatok kerültek közzétételre, ezek már fél évvel a terepmunka lezárása után elérhetők voltak. Az időmérleg-felvétel adatainak egy része még feldolgozás alatt áll, köztük a párhuzamos tevékenységek is.

A 2024-2025. évi időmérleg eredményeit oszlopdiagramok segítségével mutatta be a korábbi évek felvételeinek adataihoz viszonyítva.

Ezt követően új megközelítést tartalmazó diagramokat, interaktív ábrákat mutatott be, amelyeken a 2009-2010-es, valamint a 2024-2025-ös felvétel adatai voltak láthatók egymás mellett, összehasonlítható módon, az egyes tevékenységenként csoportosítva, adott időpontra vetítve.

Három időpontot emelt ki:

- reggel 8 óra: az ábráról leolvasható volt, hogy a vizsgált két időszak viszonylatában nőtt a közlekedésre (+4 százalékpont), a fizetett munkára (+3 százalékpont), az alvásra (+5 százalékpont), és csökkent a házimunkára (-6 százalékpont), a személyes szükségletekre (-5 százalékpont) valamint az étkezésre (-2 százalékpont) fordított idő.

A napkezdés tehát kis mértékben előrébb került, ezzel párhuzamosan a +5 százalékpontos növekedést alvás esetében a home office jellegű munkavégzés magyarázza.

- este 18 óra: az ábra szerint a vizsgált két időszak viszonylatában nőtt a házimunkára (+7 százalékpont), a fizetett munkára (+4 százalékpont), a szabadidőre (+5 százalékpont), a közlekedésre (+3 százalékpont), és csökkent a személyes szükségletekre (-4 százalékpont), az étkezésre (-11 százalékpont), a tévénézésre-rádiózásra (-7 százalékpont) fordított idő.

Kiemelte, hogy az étkezésre fordított idő csökkenésének magyarázata lehet, hogy az időbeli síkon valamelyik irányba eltolódott a vacsora elfogyasztása, vagy pedig a válaszadók párhuzamos tevékenységként rögzítették, amelyeknek a feldolgozása a korábban említettek szerint még folyamatban van.

- este 22 óra, a nap vége: az ábra alapján a vizsgált két időszak viszonylatában nőtt a tévénézésre-rádiózásra (+15 százalékpont), a szabadidőre (+11 százalékpont), és csökkent a személyes szükségletekre (-4 százalékpont), alvásra (-27 százalékpont) fordított idő.

A nap befejezése tehát későbbre tolódott, az alvással töltött idő jelentősen, a személyes szükségletekre fordított idő kismértékben csökkent, ugyanakkor sokkal nagyobb arányban volt jelen a szabadidő.

Majd egy szintén újabb megközelítésű ábrát mutatott be. Messziről nézve a színek alapján kiolvasható volt, hogy egy nap folyamán jól elkülöníthetően jelenik meg az alvás és az ebéidő a vizsgált tevékenységnaplók alapján, míg a kor szerinti rendezettség eredményeként egyértelműen kirajzolódik a tanulással töltött idő a fiatalabb korosztály esetében, illetve a több házimunkára, szabadidős tevékenységre fordított idő az idősebb korosztály esetében.

Zárásképpen a hátralévő feladatokról számolt be. A párhuzamos tevékenységek feldolgozása, elemzése még folyamatban van, és kísérletet szeretnének tenni arra, hogy a hálózatelemzés módszerével vizsgálják meg ezeket a tevékenységeket. A felvétel mikroadat-állományát hozzáférhetővé teszik a KSH Kutatószoba hálózatán keresztül, illetve tervezik a „láthatatlan munka” elemzését is.

Lajtai György (NGTT munkavállalói oldal képviselőjeként) arra kérdezett rá, hogy van-e olyan időmérleg, amelyik a hosszabb időszakokra vonatkozó időfelhasználást vizsgálja, éven belül, például mennyi időt töltöttek az emberek megbetegedett állapotban, betegséggel, mennyi időt voltak üdülni egy adott évben – erre vonatkozóban vannak-e adatok.

Boros István: Válaszában elmondta, hogy maga a felvétel egy éven keresztül tartott, negyedévente egy napot töltöttek ki, tehát ha a kérdés a szezonális hatásának vizsgálatára vonatkozik, akkor igen, erre a felvétel alkalmas lesz. Azok, akik a panelmintában vettek részt és mind a négy naplót kitöltötték, őket külön súllyal látták el, tehát önállóan, külön elemezhető mintával fognak rendelkezni. A tevékenységek végzésére vonatkozó kérdést illetően pedig egy részletes tevékenységlista áll rendelkezésre, és abból szemezgetve ezek

az említett tevékenységek meghatározhatók és kiszámolhatók lesznek. Most csak az összefoglaló tevékenységkategóriák kerültek bemutatásra.

Lajtai György úgy pontosította a kérdést, hogy hosszabb időszakot átölelő időfelhasználásról van-e statisztika, pl. egy évben hány hetet volt átlagosan betegállományban egy magyar munkavállaló, vagy mennyi időt tudtak a munkavállalók szabadságon lenni, és ezt a szabadságot üdülési jellegű pihenőidővel eltölteni.

Dr. Kincses Áron (KSH elnök) elmondta, hogy természetesen vannak ilyen adatok, de azok nem az időmérleg-felvétel részei. A munkaerő-felmérésből és egyéb felmérésekből tudnak ilyen információkat adni pontosan, hogy ha ez szükséges.

Ezt követően néhány érdekességet osztott meg a hallgatósággal. Az időmérleg-felvételből az derült ki, hogy kevesebbet alszunk és eszünk, mint pár évvel ezelőtt, többet dolgozunk és vásárolunk. Az időmérleg-felvételben az is jó, hogy ez egy európai felvétel, tehát nem csak Magyarországra vonatkozóan vannak adatok, így az összes európai uniós országgal össze tudjuk az adatokat hasonlítani. Például az étkezésben a franciák és a görögök a nyertesek, ők naponta kettő órát szánnak az étkezésre, de azért van olyan mutató is, amelyben mi, magyarok vagyunk a bajnokok, ez pedig az öltözködés. Tehát a magyarok öltözködnek a leghosszabban adott nap alatt.

3. napirendi pont: A BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) irányelv alkalmazásából eredő adminisztratív adatok felhasználásának lehetőségei

Előadó: Dienes Ferenc, a KSH Globális üzleti folyamatok és kiemelt adatszolgáltatók osztályának vezetője

A felkérés megköszönését követően előadása elején röviden előre vetítette, hogy a BEPS-adatokról, vagyis egy olyan adminisztratív adatforrásról, illetve annak a hivatalos statisztikában történő felhasználhatóságáról fog a továbbiakban beszámolni, amely abból a szempontból speciális, hogy nem egy tömeges adatátvételt jelent, nem adott adatszolgáltatók tömegére vonatkozóan tartalmaz információkat, hanem egy jól körülhatárolható, de gazdaságilag nagyon jelentős körre vonatkozóan ad részletes képet arról, hogy hogyan működnek.

A BEPS a „Base Erosion and Profit Shifting” rövidítése, ami magyarul az adóalap csökkentését és a profit kedvezőbb adózási környezetbe való áthelyezését jelenti. Vannak olyan gazdálkodói csoportok, amelyek ezzel a tevékenységgel élnek, és ez sajátos aspektusokat jelent a statisztikai mérések szempontjából is. Ebbe a gazdálkodói csoportba a nagyvállalatok vagy multinacionális vállalatok tartoznak. Jellemzőjük, hogy rendkívül nagy arányú teljesítmény koncentrálódik náluk, éppen ezért nagyon fontos, hogy őket jól figyeljék meg. A megfigyelésük azonban nagyon sajátos megközelítést igényel, mivel nagyon összetett a működési struktúrájuk, határokon átnyúló nemzetközi értékláncokon keresztül végzik a tevékenységüket és nagyon sok olyan csoporton belüli tranzakciót végeznek, amelyek megfigyelése nehéz lehet, illetve az értékelésükkel kapcsolatban felmerülhetnek módszertani kérdések is. Jellemző rájuk az is, hogy hajlamosak arra, hogy az adófizetési kötelezettségeiket menedzseljék. Ennek vannak eszközei, amelyeknek nem feltétlenül az az elsődleges célja, hogy az adófizetési kötelezettségeket befolyásolják, de alkalmasak erre is. Ilyenek a csoporton belüli tranzakciók esetében alkalmazott transzferárak, amelyek nem feltétlenül tükrözik a piaci árakat; ilyen a nagy értékű szellemi eszközöknek a csoporton belüli áthelyezése. Ez egy nagy vagyonelem, nagyon könnyen, papírmunkával át lehet helyezni egyik országból a másikba, nem kell fizikailag mozgatni, éppen ezért nagymértékben alkalmas arra, hogy vagyont mozgassanak. Vannak továbbá olyan különböző finanszírozási, belső hitelezési megoldásaik, amelyek akár a feltételek, akár a kamatfizetési kötelezettségek

által megint csak nagy hatással vannak az eredményre. Ezek számos kockázatot jelentenek egy nemzetgazdaság és a döntéshozók számára. A mérési kockázatot a KSH igyekszik kezelni és kezeli is. Nagyon fontos, hogy a stratégiai döntéseket olyan információs bázison lehessen meghozni, amely megbízható és megfelel ezeknek a kihívásoknak. Emellett van egy nagyon komoly fiskális kockázat is, hiszen az, ami a nagyvállalatoknak adónyereség, az a költségvetésnek adóveszteség. Ezeket a tevékenységeket mindenképpen olyan korlátok közé kell tehát szorítani, hogy transzparenssek (átláthatók) legyenek és a szabályoknak mindenképpen megfeleljenek. Erre különböző eszközöket alkalmazhatnak a döntéshozók, ebből kettőt emelt ki:

1. Olyan speciális államigazgatási egységek létrehozása, amelyek kifejezetten ezekkel a multinacionális cégekkel foglalkoznak, mint például a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vámigazgatósága, illetve a KSH szervezeti egysége, a Globális üzleti folyamatok és kiemelt adatszolgáltatók osztálya (Large Cases Unit) – az előadó maga is ezt az osztályt képviselte.
2. Olyan jogalkotói eszközök is rendelkezésre állnak, nemzeti és nemzetközi szinten is, amelyek segítenek abban, hogy egy keretet adjanak ezeknek a tevékenységeknek, illetve keretek közé szorítsák azokat. A legfontosabb nemzetközi jogszabály a BEPS direktíva, emellett vannak ehhez kapcsolódó hazai jogszabályok is, amelyek szintén ezt a célt szolgálják.

A probléma nagyságrendjét mutatja, hogy az OECD becslése alapján globális szinten mintegy 100-240 milliárd dollár adóbevételről esnek el, illetve potenciálisan eshetnek el a világ országai az adómenedzsment tevékenységnek köszönhetően. Ez a teljes nyereségadó-tömegnek a 4-10 %-át jelenti, tehát nagyon nagy volumenű a probléma. Éppen ezért az OECD és a G20 országok 2015-ben megfogalmaztak 15 olyan közös akciópontot, amelyeknek pontosan az a célja, hogy megakadályozzák az adóelkerüléseket és olyan koherens, konzisztens, átlátható adózási környezetet biztosítsanak, amelyben a vállalkozások adózási gyakorlata átlátható lesz, és nem lesznek olyan nemzetközi inkonzisztenciák, amelyekben ők el tudnának bújni. Az akciópontok közül fontosnak tartotta kiemelni a 13. direktívát, amely konkrétan a BEPS-dokumentációra vonatkozik.

Előadását a BEPS-dokumentáció ismertetésével folytatta. Három fő dokumentumtípust említett ezzel kapcsolatban: master file (fő dokumentum), local file (helyi dokumentum), CBC report (országokénti jelentés, Country by Country Report). Ezek közül az első kettő tartozik össze logikailag: ugyanarról a témáról kell beszámolniuk, illetve adatot szolgáltatniuk a cégeknek, csak más aspektusból. A fő dokumentumban jellemzően az anyavállalat bocsájt rendelkezésre csoportszintű információkat, pontosan azokról a folyamatokról, eszközökről és belső megoldásokról, amelyek korábban említésre kerültek, mint például az immateriális javak belső mozgása, a pénzügyi-finanszírozási tevékenység a csoporton belül, a csoport pénzügyi-adózási helyzete. A helyi dokumentum, ahogy a neve is mutatja, az adott ország jogrendje szerint adózó helyi jogi egységről szolgáltat információkat, adatokat – ezek közül kiemelte a transzferár-megállapodásokat, illetve azokat az ügyleteket, amelyeket kapcsolt vállalkozásokkal köt. Az országokénti jelentés esetén országoként aggregált adatokat kell benyújtani a gazdálkodónak: költség- és bevételadatokat, vagyonelemeket, gazdasági tevékenységről szóló információkat – ezek statisztikailag a legegyszerűbben hasznosíthatók.

Bemutatott néhány indikátort, amely ezeknek az adatoknak a hasznosulását, nagyságrendjét mutatja. Az OECD becslése alapján nagyjából 2.000 olyan vállalatcsoport van, amely a BEPS-szabályozás hatálya alá tartozik. Négy olyan ország van, ahol kötelező benyújtani minden dokumentációt az adóhatóságnak, a többi országban csak akkor, ha az adóhatóság valamilyen okból (pl. adóellenőrzés keretében) kéri. Lényegesnek

tartotta elmondani, hogy ezek nem feltétlenül automatikusan állnak rendelkezésre. Nyolc ország – köztük Magyarország – már most hozzáfér BEPS-adatokhoz, ezek jellemzően az országonkénti jelentés adatait jelentik. 2020-tól (2017-ben implementálták a szabályokat a magyar jogrendbe) a KSH is átveszi ezeket az adatokat, illetve nagyon jó az együttműködés az adóhatósággal is. Az adatokat rendszeresen és határidőre megkapja a KSH, és be is építi a statisztikai adatelőállítási folyamatokba. Tizenhat olyan statisztikai hivatal van jelenleg az Európai Statisztikai Rendszerben, amely egyeztetéseket folytat az adatátvételtől. Ugyan még nem jártak sikerrel, de mindenképpen nagy igény van erre a hivatalok részéről. Ezeknek az adatoknak a legfontosabb haszna az, hogy általuk pontosabban lehet mérni a makrogazdasági folyamatokat, jobban meg lehet érteni a cégek működését, jobban le lehet képezni a gazdasági tevékenységüket, hitelesebben lehet mérni a gazdasági aktivitásukat, illetve a hazai statisztikai adatokat lehet általuk javítani, amennyiben az adatok összevethetők. Fontos, hogy segítségükkel fel lehet térképezni azokat a globális értékláncokat, amelyekben ezek a cégek működnek, jobban meg lehet érteni a globális folyamatokat, és a jelenleg már fennálló, globalizációval kapcsolatos problémákat is meg lehet oldani.

Ezt követően a kihívásokat ismertette három csoportban az előadó. Az első az adatok átvétele – ebben az első országok között vagyunk. Más országokban ez kihívást jelent, legtöbbször adatvédelmi okból nem valósul meg, tehát a gyakorlat és a szabályozás nem egységes. Fontos lenne, hogy megvalósuljon egy nemzetközi adatcsere, mert amikor egy-egy ország dokumentációit vizsgáljuk, akkor a teljes képnek mindig csak egy-egy szeletét látjuk, ezeket össze kellene illeszteni ahhoz, hogy teljes képet kapjunk. A jogszabályi feltételek a nemzetközi adatcseréhez még hiányoznak. Továbbá egységes előírások kellenének ahhoz, hogy stabil, megbízható és koherens adatforrásként lehessen ezt az adminisztratív adatforrást kezelni. Az országonkénti jelentés esetében ez már tulajdonképpen megvalósult, a helyi és a fő dokumentum esetében pedig további harmonizáció szükséges.

Történtek előrelépések is ezzel kapcsolatban. 2023-ban a MNE-net (Európai Multinacionális Vállalatcsoport-koordinátorok Hálózata) kezdeményezte a koordinált fellépést a BEPS-adatok hozzáférhetősége érdekében. Az első eredmény az volt, hogy 2025 júniusában az Eurostat és a DG TAXUD (Európai Bizottság Adó- és Vámügyekért Felelős Főigazgatósága) közös értekezletet és szakmai egyeztetést tartott, amelynek eredményeként 2025 novemberében az Eurostat meghívott vendégként prezentált a TADEUS (Európai Unió Adóigazgatási Csúcstalálkozó) értekezletén. A fő üzenet az volt, hogy az európai statisztikai rendelet megteremtette a jogszabályi keretét az adatokhoz való hozzáférésnek, az Eurostat pedig kérte a nemzeti adóhivatalokat a BEPS adatok statisztikai célra történő megosztására. A DG TAXUD ezt követően megkezdte az adatátadást korlátozó akadályok felmérését és a jogszabályok harmonizációjának előkészítését az adatátadások megkönnyítése érdekében.

Befejezésképpen elmondta, hogy amennyiben ki tudjuk használni ennek az adatforrásnak a potenciálját, akkor egy nagyon fontos szektorra vonatkozóan nagyon fontos információkkal gazdagodunk, jobban megértjük a szektor belső folyamatait, ezzel pedig a statisztikai adatok minőségét is nagymértékben tudnánk javítani, előrelépést és fejlődést jelentve ezzel mind a döntéshozók, mind a felhasználók számára.

Dr. Kincses Áron, a KSH elnöke az Egyebek napirendi pont keretében zárszóként néhány aktualitásról adott rövid tájékoztatást.

Elmondta, hogy 2027-ben a KSH kis népszámlálást fog végrehajtani egy 3 %-os mintán, az ezzel kapcsolatos törvényjavaslatot 2025. október 14-én nyújtották be a Parlament elé.

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat akkreditációs eljárásaival kapcsolatban beszélt továbbá arról, hogy az idei évben négy eljárás zárult le (az Agrárminisztérium, a Közbeszerzési Hatóság, a Belügyminisztérium és a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal esetében), illetve hét eljárás van továbbra is folyamatban (a Legfőbb Ügyészség, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium, az Igazságügyi Minisztérium, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, az Energiaügyi Minisztérium, az Országos Bírói Hivatal és az Agrárközgazdasági Intézet esetében). 2026 elején már csak három szervezet esetében kerül sor az eljárás megindítására, (Külgazdasági és Külügyminisztérium, az Építési és Közlekedési Minisztérium, illetve a Magyar Nemzeti Bank).

Végül ismertette, hogy 2025. december 1-jén a Magyar Közlönyben megjelent a 2026. évi Országos Statisztikai Adatfelvételi Programmal kapcsolatos rendelet.

Zárszóként minden részttevőnek boldog karácsonyt és új évet kívánt.

Dr. Horn Dániel az OST elnöke megköszönte a tagok és a jelenlévők éves munkáját, majd boldog karácsonyt és új évet kívánva bezárta az ülést.

Budapest, időbélyegző szerint

Dr. Horn Dániel
az OST elnöke

dr. Nemezc Gabriella
az OST titkára

dr. Nagy Eszter
az NSKT titkára

Dr. Kincses Áron
a KSH elnöke

Az emlékeztetőt kapják:

Dr. Kincses Áron, a KSH elnöke

Dr. Tóth Tamás, a KSH elnökhelyettese

Dr. Tóth Szabolcs Ferenc, a KSH elnökhelyettese

Ádám Dénes, a KSH elnökhelyettese

az OST és NSKT tagjai és állandó meghívottjai